STYRESAK

Saksnr.: 65/19

Forslag til endring av valgreglement – midlertidig fravær av i rektoratet

Til:	**STYRET**
Fra:	Direktøren
Dato:	21.11.2019
Saksbehandler:	Seksjonssjef Virksomhetsstyring
Arkivnr:	

Saksdokumenter

- Saksutredning
- Vedlegg 1: Valgreglement for Kunsthøgskolen i Oslo, fastsatt i styret 11.12.2018

Saksutredning

Kunsthøgskolens valgreglement har i dag ingen bestemmelser som løser en situasjon der rektoratet har et midlertidig fravær, slik at rektoratet i en periode bare består av en person. Det er nå oppstått en situasjon som skaper behov for å innarbeide ordninger for dette i Kunsthøgskolens valgreglement. Det er grunnlaget for denne styresaken.

Prorektor Anne-Linn Akselsen har meddelt at hun går ut i svangerskapspermisjon fra 1. mars 2020. Varigheten av permisjonen vil avklares nærmere, men vil maksimalt utgjøre 12 måneder. Anne-Linn Akselsens verv som prorektor svarer til en 50%-stilling. Hun har i tillegg en 50% stilling som (kode – tittel) på avdeling Dans.

Kunsthøgskolens ordning med valgt rektor og prorektor

Styret besluttet i 2018 å fortsette ordningen med valgt rektor med hjemmel i Lov om universiteter og høgskoler UH-loven §10-2). Med samme hjemmel har Kunsthøgskolens fastsatt følgende vekting av stemmer ved valg av rektorat:

Ved opptelling skal stemmene vektes følgende fordelingsnøkkel:

Tilsatte i undervisnings- og forskerstilling	*60%*
Teknisk og administrativt tilsatte	*20%*
Studenter	*20%*

Prorektors rolle er omtalt i UH-loven §10-2:

Rektor, og i dennes sted, prorektor, har rett til å delta i møter i alle institusjonenes styrer og utvalg.

Kunsthøgskolens valgreglement (VR) beskriver prorektors funksjon som følger;

> *Prorektor er rektors stedfortreder og tiltrer styrelederfunksjonen når rektor har fravær. Prorektor har møte-, tale- og forslagsrett i styret (VR § 9.2).*

Vervet tilsvarer en 50%-stilling og er for øvrig, etter avtale med rektor, tillagt oppgaver knyttet til kvalitetsarbeid på institusjonsnivå på feltet utdanning og til studentvelferd.

Kunsthøgskolens ordning med at rektor og prorektor stiller i par

Kunsthøgskolens har hatt ordning med at rektor og prorektor ble innført ved revisjon av valgreglementet i oktober 2014 (VR §10):

> 3. Rektor og prorektor velges under ett. Et forslag skal inneholde både rektor- og prorektorkandidat.
> […]
> 8 Enhver som har stemmerett ved valget, kan fremme forslag på enhver valgbar person. Forslag på kandidater som rektor/prorektor må være underskrevet av minst fem stemmeberettigede. og skal være vedlagt skriftlig samtykke fra vedkommende.

Styrets vedtak om at rektor og prorektor skal stille i par var forankret i et forslag fra en arbeidsgruppe:

> *Arbeidsgruppen har levert enstemmig anbefaling til nytt valgreglement (vedlegg 1).*
> *Det er tre vesentlige endringer i arbeidsgruppens forslag til nytt valgreglement:*
> *1. Rektor og prorektor stiller i par.*
> *Dette er et forslag fremmet fra Forskerforbundet og som arbeidsgruppen slutter seg til. […]*

Vedlegg til styresaken utdypet begrunnelsen for at rektor og prorektor skal stille i par:

> *Forskerforbundet ved Kunsthøgskolen i Oslo mener at Kunsthøgskolen i Oslo, ved neste valg i 2015 bør opprettholde valgt rektor/prorektor, men bør vurdere a velge rektor og prorektor som par og under ett slik Musikkhøgskolen, Norges Idrettshøgskole, UiO og flere andre institusjoner med todelt ledelse har valgt å gjøre det. Kandidatene vil da kunne stille med komplementerende kompetanse og interesseområder og en felles plattform som også avspeiler en arbeidsdeling allerede fra starten.*

Valgstyre og nominasjonskomite

I henhold til valgreglement oppnevner styret et valgstyre for 4 år som skal administrere valgene og forberedelsene til disse. Styret kan også beslutte å oppnevne en nominasjonskomite som kan bidra til sikre at det fremmes forslag til rektor og prorektor. I tillegg kan alle stemmeberettigede fremme forslag til rektor og prorektorkandidater.

Ved valgt rektor/prorektor er det altså et valgstyre oppnevnt direkte av styret som sørger for at valget gjennomføres i henhold til reglementet.

Valgreglementets formuleringer om permisjon oa.

Kapittel 4 i valgreglementet omhandler uttreden, suppleringsvalg og klage.
I § 13-2 fremkommer det at «Den som har permisjon for å arbeide i stilling utenfor høgskolen, trer ut av verv i permisjonstiden». For øvrig omtales permisjoner ikke.

I VR § 10-14 slås det fast at:

> Fratrer rektor <u>eller</u> prorektor mer enn ett år før funksjonstiden er ute, foretas nyvalg av både rektor og prorektor for den tid som er igjen.

Den formuleringen omtaler situasjoner hvor rektor eller prorektor permanent fratrer vervet sitt, og hvor den resterende perioden er lenger enn ett år. Før øvrig løser ikke

valgreglementet situasjoner hvor rektor eller prorektor har midlertidig fravær i løpet av valgperioden.

VR § 14 sier følgende om suppleringsvalg:

> […]
> 2. Suppleringsvalg holdes bare dersom det ikke er mulig å supplere fra varamedlemslisten.

Ordlyden i denne bestemmelsen peker klart i retning av at den ikke løser en situasjon, der prorektor midlertidig ikke kan ivareta vervet, ettersom det ikke finnes en varamedlemsliste for prorektor.

Det legges til grunn at Valgreglementet ikke i dag har bestemmelser som regulerer hvordan en prorektor erstattes ved midlertidig fravær. Administrasjonen har undersøkt om det er mulig å henvise til tidligere praksis ved Kunsthøgskolen, men har ikke funnet eksempler på dette. Administrasjonen har heller ikke funnet relevant praksis fra andre institusjoner med tilsvarende valgordning som Kunsthøgskolen.

Forslag til løsning

I det følgende drøftes noen mulige løsningsforslag for å håndtere en situasjon ved midlertidig fravær av prorektor. Løsningsforslagene vurderes opp mot de hovedprinsippene som ligger til grunn for Kunsthøgskolens vedtatte valgordning som ble omtalt innledningsvis, dvs:

- valgt rektor
- valgordning hvor fagansatte har flertallet av stemmevektene
- rektor og prorektor stiller i par på et felles valgprogram

For sikre at prorektorvikaren har nødvendig legitimitet, både i rollen som prorektor og ikke minst som stedfortredende styreleder og rektor, er det viktig at vervet besettes på en måte som i størst mulig grad ivaretar disse prinsippene.
Alle løsningsforslagene bygger på <u>at det velges</u> en ny midlertidig prorektor.
Forskjellen mellom forslagene er <u>hvem som skal velge</u>.
Løsningsmodellen som styret beslutter innarbeides i valgreglementet.

a. Stemmeberettigede velger erstatter

Situasjonen løses ved at de stemmeberettigede (ihht valgreglementet) velger en midlertidig prorektor. Valget følger gjeldende ordninger i valgreglementet. Valgreglementets eksisterende ordninger for å fremme kandidater til rektor og prorektor følges med unntak av kravet om at rektor og prorektor stiller i par. Det forutsettes at prorektorkandidater stiller på eksisterende rektorats valgprogram og ikke fremmer avvikende valgprogram. Valgstyret gjennomfører valget.

- Fordeler:
  - Intensjonen med at stemmeberettigede velger både rektor og prorektor innfris.
  - Intensjonen med at fagansatte har flertallet av stemmevektene innfris.
- Ulemper:
  - Hensikten med at rektor og prorektor stiller i par og stiller med komplementerende kompetanse og interesseområder og en felles plattform som også avspeiler en arbeidsdeling allerede fra starten, innfris ikke.
  - Det er ressurskrevende å gjennomføre et valg.

b. Styret velger erstatter

Styret velger midlertidig prorektor blant de forslag til kandidater som rektor fremmer. Kandidater forutsettes å stille seg bak valgprogrammet. Rektor deltar ikke selv i stemmegivningen i styret, men prorektor erstatter rektor i styrets behandling av saken. Dersom det ikke er kvalifisert flertall for rektors kandidater, må rektor fremme et nytt forslag til styret.

- Fordeler:
  - Styret har en rolle, et ansvar og en sammensetning som sikrer en viss legitimitet.

- Hensikten med at rektor og prorektor stiller i par og stiller med komplementerende kompetanse og interesseområder og en felles plattform som også avspeiler en arbeidsdeling innfris.
- Ulemper:
  - Intensjonen med at stemmeberettigede velger både rektor og prorektor innfris ikke.
  - Intensjonen med at fagansatte har flertallet av stemmevektene innfris ikke.

c. Rektor velger erstatter
Rektor velger selv midlertidig prorektor. Ved vurderingen av kandidater til vervet som prorektor skal rektor legge vekt på krav i Universitets- og høgskolelovens § 10-1 a, jf VR §10-5. Kandidater forutsettes å stille seg bak valgprogrammet.

- Fordeler:
  - Hensikten med at rektor og prorektor stiller i par og stiller med komplementerende kompetanse og interesseområder og en felles plattform som også avspeiler en arbeidsdeling innfris.
- Ulemper:
  - Intensjonen med at stemmeberettigede velger både rektor og prorektor innfris ikke.
  - Intensjonen med at fagansatte har flertallet av stemmevektene innfris ikke.

Eventuelle varianter av løsningsmodellene b og c kan evt. være å begrense mulige kandidater til de som har et ansettelsesforhold ved Kunsthøgskolen i perioden. Kunsthøgskolen har hatt tradisjon for at prorektor velges blant interne kandidater. At en prorektorsom skal ha vervet for en kortere periode pekes ut blant de ansatte vil antakelig være mindre kontroversielt enn om vedkommende rekrutteres eksternt.

Administrasjonen har ikke foreslått varianter av løsningsmodellene b og c hvor det nedsettes en nominasjonskomite, som bidrar med å foreslå mulige kandidater, slik som valgreglementet gir mulighet for ved ordinært valg av rektorat. Det skyldes at en nominasjonskomite i disse modellene vil komme i konflikt med disse modellenes prinsipp om at rektor skal ha mulighet for selv å foreslå hvilke kandidater rektor oppfatter som mest egnet til å bidra til å løfte rektoratets plattform og komplementere rektors kompetanse.

Administrasjonen har ikke foreslått en løsning med utlysning og tilsetting i vikariat som prorektor. Det skyldes at Kunsthøgskolen har valgt rektorat, slik at prorektorfunksjonen ikke er en stilling, men et verv.

Anbefalt løsning ved midlertidig fravær av prorektor
Av de foreslåtte løsninger fremstår løsningsmodell a) i utgangspunktet som mest aktuell fordi den sikrer en demokratisk forankring gjennom et valg. Utfordringen med denne løsningen er likevel at rektor ikke får innflytelse på hvem som skal være rektors nærmeste faglige samarbeidspartner og støttespiller i gjennomføringen av rektoratets valgplattform.

Dersom dette hensynet til rektors innflytelse på sin nærmeste faglige samarbeidspartner skulle veid tyngst, fremstår løsningsmodell c) som mest hensiktsmessig. Den modellen er samtidig minst demokratisk fordi rektor alene fatter vedtaket.

Samlet fremstår derfor løsningsmodell b) som mest hensiktsmessig fordi den gir rektor innstillingsrett på hvem som skal være rektors nærmeste faglige samarbeidspartner og støttespiller i gjennomføringen av rektoratets valgplattform, samtidig som modellen sikrer et eksternt perspektiv på rektors ønske gjennom styrets behandling og vedtak.

Konsekvensen av denne modellen vil være en nytt siste punkt Valgreglementet §10

> Fratrer prorektor midlertidig i perioden velger styret prorektor for den aktuelle perioden etter forslag fra rektor. Prorektor erstatter rektor i styrets behandling av saken. Dersom det ikke er kvalifisert flertall for rektors kandidat, må rektor fremme et nytt forslag til styret.

Eventuell bruk av løsningen hvis prorektor fratrer permanent
Dersom styret støtter forslaget til løsningsmodell b, bør styret samtidig vurdere om denne modellen skal være mulig å anvende dersom prorektor fratrer permanent fra vervet.
Dagens valgreglement sier i §10 at

> 14. Fratrer rektor eller prorektor mer enn ett år før funksjonstiden er ute, foretas nyvalg av både rektor og prorektor for den tid som er igjen.

Denne regelen om nyvalg kan evt. begrenses til de tilfeller, hvor det er rektor som fratrer mer enn ett år før funksjonstiden er ute. Dersom prorektor fratrer mer enn ett år før funksjonstiden er ute, er det ikke nødvendigvis hensiktsmessig å ha en regel om at det uansett skal holdes nyvalg på både rektor og prorektor etter ordinære regler. Det kan tenkes situasjoner, hvor det er hensiktsmessig at styret kan beslutte, at styret velger ny prorektor for den gjenværende del av perioden etter forslag fra rektor – i tråd med løsningsmodellen ovenfor.
Det vises til at denne valgmuligheten er innført ved Universitetet i Oslo.

Konsekvensen av å utvide løsningsmodellen til denne situasjonen vil være å endre valgreglementets §10 punkt 14, slik at punktet om nyvalg begrenses til situasjoner hvor rektor fratrer mer enn ett år før funksjonstiden er ute. Samtidig tilføyes et nytt punkt 15 som gir styret mulighet for å velge ordinært valg av rektor og prorektor eller valg av ny prorektor etter forslag fra rektor.

> 14. Fratrer rektor mer enn ett år før funksjonstiden er ute, foretas nyvalg snarest mulig for resten av valgperioden og etter regler for ordinært valg av rektor og prorektor.
> 15. Fratrer prorektor i perioden, avgjør styret snarest mulig om det holdes valg på rektor og prorektor etter ordinære regler eller om styret velger prorektor for den gjenværende del av perioden etter forslag fra rektor. Dersom det ikke er to tredelers flertall for rektors kandidat, gjennomføres valg på rektor/prorektor etter ordinære regler. Rektor deltar ikke selv i denne stemmegivningen i styret.

Forslaget som behandler situasjonen hvor prorektor har midlertidig fravær, inntas som et nytt punkt 16 med følgende ordlyd:

> 16. Fratrer prorektor midlertidig i perioden velger styret prorektor for den aktuelle perioden etter forslag fra rektor. Prorektor erstatter rektor i styrets behandling av saken. Dersom det ikke er kvalifisert flertall for rektors kandidat, må rektor fremme et nytt forslag til styret.

Forslag til vedtak

Alternativ a.
Kunsthøgskolens valgreglement §10 endres.

Nytt siste punkt Valgreglementet §10 blir:
Fratrer prorektor midlertidig i perioden velger styret prorektor for den aktuelle perioden etter forslag fra rektor. Prorektor erstatter rektor i styrets behandling av saken. Dersom det ikke er kvalifisert flertall for rektors kandidat, må rektor fremme et nytt forslag til styret.

Alternativ b.
Kunsthøgskolens valgreglement §10 endres.

Nåværende punkt 14 oppheves. Nytt punkt 14-16 lyder:
14. Fratrer rektor mer enn ett år før funksjonstiden er ute, foretas nyvalg snarest mulig for resten av valgperioden og etter regler for ordinært valg av rektor og prorektor.

15. Fratrer prorektor i perioden, avgjør styret snarest mulig om det holdes valg på rektor og prorektor etter ordinære regler eller om styret velger prorektor for den gjenværende del av perioden etter forslag fra rektor. Dersom det ikke er to tredelers flertall for rektors kandidat, gjennomføres valg på rektor/prorektor etter ordinære regler. Rektor deltar ikke selv i denne stemmegivningen i styret.

16. Fratrer prorektor midlertidig i perioden velger styret prorektor for den aktuelle perioden etter forslag fra rektor. Prorektor erstatter rektor i styrets behandling av saken. Dersom det ikke er kvalifisert flertall for rektors kandidat, må rektor fremme et nytt forslag til styret.